

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 102

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 102", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 102.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb11val-shoot-workid56945.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTOLA CII.

Til **

Min Herre skriver, at u-anseet den ordentlige Diæt, han stedse holder, han dog jævnlig er svag. Jeg vil ikke raade ham fra sit ordentlige Levnet, skjønt, saasom jeg i adskillige Ting er Paradox, saa er jeg og udi Medicinen, og derfor holder for, at en alt for nøye afpasset Diæt ikke er saa tienlig for et Menneskes Legem, som man indbilder sig. Man siger vel paa Spot, at der er ingen bedre Syge end at foræde sig: men derudi kand være nogen Sandhed; thi paa en Debauche udi Mad og Drikke følger ofte en Evacuation eller et Anstød af Feber, som begge rense Legemet. Jeg haver selv engang forsøgt at underkaste mig den strænge Diæt, som haver været practiceret af den bekiendte Cornaro, saa at jeg haver veyet min Spise. Jeg kand ikke sige, at jeg befandt mig ilde derved: dog mærkede jeg dette, at derpaa fuldte en Art af Obstruction, saa at jeg imidlertid ikke havde den Stoelgang, som jeg ønskede. Da jeg brød over tvers, og forlod denne Mathematiske Levemaade, kom alting udi forrige Skik igien; Saa at jeg fra den Tiid haver bildet mig ind, at en liden Irregulairitet ikke kand være saa skadelig, som Doctor Diaforius eller hans Søn Mag. Thomas foregive. Formegen Ordentlighed synes at være mod Menneskets Natur; og mærker man, at Sindet saavel som Legemet derved kand henfalde til en Slags Dødsighed, og at det igien kand opmuntres og komme udi Activitet ved en Affect, som enten Vrede eller Alteration, skjønt slige Passioner i Alminde- 103 lighed holdes skadelige. Skræk og Vrede kand foraarsage en Svaghed: en Svaghed kand ogsaa ofte cures derved. Ligesom Legemet formedelst Mangel af Motion kand samle paa Skiørbug og Forraadnelse: saa kand det ogsaa ved en uforanderlig Diæt og Levemaade henfalde til en Slags Langueur. Jeg troer i samme Henseende, at bestandigt got Veyr er ikke aldeles saa sundt som foregives. Jeg erindrer mig, at der udi et Aar fast i 6 Uger var bestandigen saadant Veyrligt, som alle Syge ønske sig: Jeg befandt mig en Tiid lang vel derved; men da det varede forlænge, syntes mig omsider, at mig fattedes noget, og at Sindet lige saavel som Legemet behøvede Vind, Regn, Slud og ont Veyr igien. Det er troeligt, at, hvis Cornari Diæt var probat, fleere havde practiseret den rned samme Succes: Men jeg finder intet andet Exempel paa saadan Diæts Virkning; hvoraf jeg slutter, at den ikke holder Stik. Mine Tanker er, at Menneskets Constitution heller holdes ved lige end destrueres ved Omvexling af Ont og Got. Man seer, at der kand komme ligesom en Gangræna eller Kaaldfyrd udi Sindet, naar det altid er udi eens Situation. Der fortælles om en Engelænder, der opholdt sig en Tiid lang udi Paris, søgende der intet uden Vellyst, men at han omsider blev saa kied af dens Bestandighed, at han hang sig selv. Saadant Exempel anfører og Cicero: Saasom Sindet ved Vellyst, uden den omvexles ved Gienvordighed, kand blive døsig; saa kand og Legemet ved en bestandig og afpasset Diæt ligesom forrustes. Jeg forbliver et C.